

1

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14

ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ

Αριθ. Έρωτ. Μουσ. VII 40/1970

Α!
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΑΕΤΟΧΕΡΙΟΥ
ΑΛΜΩΠΙΑΣ-ΠΕΛΛΗΣ.

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Συν. 1969 / 14-2-1970

[ἡ συλλογή, ἐγένετο τὴν 12^{ην}
φεβρουαρίου τοῦ ἔτους 1970]

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)... Ἀετοχώριον
(παλαιότερον ὄνομα: Τούβανη...), Ἐπαρχίας... Ἀμφισσοῦ
Νομοῦ... Πέλλης...
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Καδύνης
Μαυροδονάτος ἐπάγγελμα Διοδίκας
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Ἀετοχώριον Ἀλμωπίας
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... ἐν ἔτει...
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον... Λ. Δημ.... Γεωργίου...

ἡλικία... 64... γραμματικαὶ γνώσεις... Β. Δημοτικῆς
Στοιχ.... Ἀετοχωρ. τόπος καταγωγῆς... Ἀετοχώριον
β) Τραυλὸς Χρίστου ἐπὶ Στ. Δημ. Σχολεῖον
Ἀετοχωρίου τόπος καταγωγῆς... Ἀετοχωρίου

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν, ποιμνίων; Εἰς Πολίτιν διὰ ἔκτατον
καὶ εἰς Πινοβὺν διὰ βοσκήν...

Ὑπάρχον αὐταὶ χωρίζονται ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα; Ἐκπλ. διαβένθ. κκ' 2 χρονικὰ διαστήματα

- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας ("Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ.
... εἰς μονὰς... εἰς Ἕλληνας...

- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του; ... οἱ πατέρες καὶ οἱ πατέρες καὶ οἱ πατέρες
οἱ πατέρες καὶ οἱ πατέρες καὶ οἱ πατέρες καὶ οἱ πατέρες
οἱ πατέρες καὶ οἱ πατέρες καὶ οἱ πατέρες καὶ οἱ πατέρες

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

Καὶ εἰς ἄμφω εἰς γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν διαρέγῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ;

Ἀεὶ ἀσχολοῦνται ἀεὶ γεωργεῖται

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

*Τοιχορμητὰδες δουλοπρεπῶς ἐς λό-
χωρίν ἑνὸς*

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημασ-
κατόροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ;...

Δουλοπρεπῶς

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ τῶν ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα ;).....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὰ θερίσματα, τὸ ἄλώνισμα, τὸν τραγῆτον ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ;

*Δουλοπρεπῶς
Ὀμάδες ἐθερίζον ἐν ἰδικῇ ἐν ἀφ' ἑαυτῶν*

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

Δούλοι δουλοπρεπῶς ἐς λόχωρίαν

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνέυρεσιν ἐργασίας ;

Περιοριζοῦν ἐς λόχωρίαν ἑνὸς

β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ;

- δ'. 1) Πώς ελιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῖς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

... *τα χωράφια ἐμπόρευτο με ζωϊκὴν κὴ φυτικὴν κὴ με κάλυψιν ἀγροῦ αἰ γαῖα καὶ προβάτων*

- 2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; *Ἀπὸ τοῦ 1954*

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; *τὸ σιδηροῦν ἄροτρον χρησιμοποιοῦνται ἀπὸ τοῦ 1920 καὶ μηχαναὶ ἀπὸ τοῦ 1954*

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ;

τὸ μονόφτερον ἄροτρον ἐχρηθεῖ με τοὺς εἰ/κι... εἰ/κι... χερδ.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρου με τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;) *Ἀπὸ τοῦ 1955*
3) Μηχανὴ θερισμοῦ *Ἀπὸ τοῦ 1969*

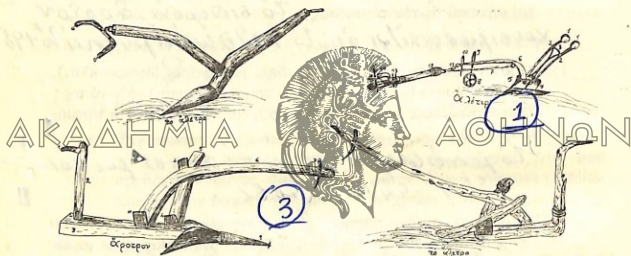
4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν). ἡ. αὐτὸς 1969.

5) Μηχανή ἀλωνισμού

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον

..... Ὁ καθ' εἰς κατασκευάζει

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. 1	6. 11.
2. 7.	12.
3. 3	13.
4. 9.	14.
5. 10.	15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατὸν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐὰν ὑπάρχουν διαφοραὶ, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

τὸ ὕνι ἦτο καὶ εἶσι μιᾶς μορφῆς

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἡ σιδήρου

Ἦτο καὶ εἶσι ἐκ βιδιέρων

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνῳ, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάϊ κλπ.)

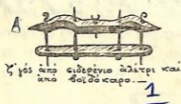
διὰ τὴν ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
ἐξυποβόταν ἐκ ἰσθμίου ἐργαλείου
ἐκ ξύλου καὶ ἰσθμίου

8) α) Διὰ τὸν ἄροτρον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται); βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος..... βόες.....

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν; Χρησιμοποιοῦνται 2 ζῶα.....

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός; Με δύο ζῶα.....

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτόν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλεις, πιζεύλια κλπ.).

Ἐξαίρεται ὁ ἴδιος μὲν

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

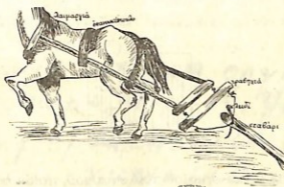
Οἱ ζευγοὶ εἶναι ὅμοιοι, μὲ ὅσην ἔριθ. 1

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτόν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου; Με ἑνὸς ζώου δὲν εἴσῃ

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ τὰ προσδεθῆναι
εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά,

α) Ποίος ὠργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον): 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος), 2) γυναῖκα, 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποία ἡ συνθήκη εἰς τὸν τόπον σας

Ερ. γινώσκων οὐκ ἰσχυροὺς ἐστίν.

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἡ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

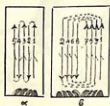
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργανον· με σχοινί, τοῦ ὁποῖου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).

τῶν ζώων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὥς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Οὐκ με αὐλακὴν ἀφ' ἑνὸς καὶ
6. ἑρπύ

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὥς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρῇσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, ντάμιες, σιαστές, μεσοδράδες κ.λ.π.);

Ἐν χροῖε ἐν λωρίδι με
εἰς ὅσον ὀργάνωσις α

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); με αὐλακίαν;

Ἐχωρίζο με αὐλακίαν

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον;

Ἐν ὑπάρχει με σκαπάνην

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρῇσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί; καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Ἡ δικνοῖς ἐν αὐλακῶν ἐγίνετο
καὶ γίνεται σήμερον βαθιὰ

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων.

Εἰς ἱερῶματε δις εὐραὶν ἀρτεροσίτην

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά· π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

Ἐγίνοντο 10 τεσσάρων ὀργώματα,
φθινόπωρον - ανοῖζον - ~~καὶ~~ ὁ θερινὸς
τὰ ὀργώματα αὐτὰ φενητικὴ
γύρισμα

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπατήσατε ὁμοίως, ὡς ἄνωτέρω)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ Εἰναι ὁ αὐτὸς ΘΕΟΗΝΩΝ

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ ἀσπάρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Τρία ἔτη (3) ἔτη

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; δις 4, 4, 4, 4 φθινόπωρον, ανοῖζον, θερινόν

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους;

Ντορβαν, δισάκι

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ;

.....
Με βουκέντρον

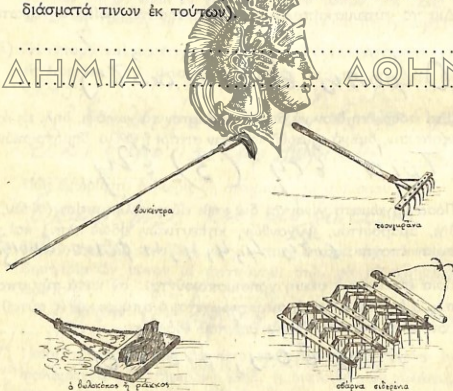
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργανον ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα);

.....
Μετὰ τὸ ὄργανον, γίνεται σβάρνισμα

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1 - 3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφαί. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

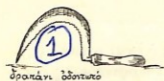
ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

Με τὸ δρεπάνι ὡς ἐδὼν ἔρ. 1
δρεπάνι ὀδοντωτὸν

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.../.....

Με περιβλεπὸν μηχανή

ΑΚΑΔΗΜΙΑ..... ΑΘΗΝΩΝ

2) Με δρεπάνια ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ προφήγτων ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). Μ.Ε. 10669

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

Ἡ δρεπάνι

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

Ἡ χειρολαβὴ, ὡς ἔχω κατεσκευασμένη
ἀπὸ ξύλου, κοβὸς ἐφ' ἑνὸς ὀδοντωτοῦ

- 5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.)

Οἱ βιδοκρητοὶ κατεσκεύαζον ταῦτα.

- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.)

Γίνεται καὶ σήμερα.

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὃ σῆτος, ἢ κριθή, ἢ βρώμη, ἢ σίκαλις κλπ. *Ο θερισμοὶ εἰνέτο ἐκὼς ἐκ τῶν ἀνῶν τῶν βίτων*

- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μετὰ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΓΙΣΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦς τὰ δράγματα (δραχμῆς, πιάσματα, χερίες, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰι ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ;

Οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰι ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα.

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλά ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Πολλά μαζί πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές.

Λέγονται ἀγκυλίες

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἡ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλον τόπον καὶ ποῖον ;

Ὁν ὑπῆρχον ἐπὶ χειμερίαι
αἵματι οὐκ ἔστιν ἰσχυρὸν

- 2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἄνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας οἰκονομολογίαν).

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἐναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

Ἡ χονδαρία, ἰδίᾳ περιβαλὼν
τὴν ἐκ τῆς μεσῆς, καὶ οὐκ
ἐκ τῆς ἀριστερᾶς καὶ δεξιᾶς

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Ἐστίθετο ἡ δεξιὰ πρὸς ὀχρῶν

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

Ἐτραγουδοῦσαν καὶ τραγουδοῦσαν
ἐν τῇ δεξιᾷ, ὡς πρὸς τὴν δεξιᾷ
καὶ ἐν τῇ δεξιᾷ -

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθερίστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθερίστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μετὰ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάλλον, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον

Ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθερίστον
τοῦ ἀθερίστον εἰς τὸ χωράφι καὶ πάλιν
καὶ ὡς πρὸς τὸν σταυρὸν τοῦ σταυροειδῶς
τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχυῶν.

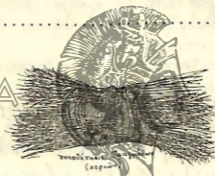
- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχυῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἔσπερος ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ἐν τῇ δεξιᾷ
ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ἐν τῇ δεξιᾷ
ἐν τῇ δεξιᾷ

- 2) Πώς γίνεται τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Καλοὶ δεῖρουν τὸν σταχὺν
 ὃν ἔχρησεν ἡ κοινὴ ἐργασία
 οἱ ἄνδρες ἔδενον τὰ δεμάτια
 καὶ αἱ γυναῖκες μετ' ἐργαλῆ
 ἔδενον τοὺς ἀστρά μετὰ τῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο;.....

Συνεκέντρωτο εἰς μέρος μέρος
 ὅπου πολλὰ δεμάτια ἔγινον
 θυμῶς

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

Ἀπὸ τοῦ ἐτος 1920. τὸ φύτευμα
γίνεται καὶ μὲν Ἀπριλίῳ

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλσιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.....

Ἡ ἐξαγωγή, αὐτὴ γινέται μὲ
καρὶ ἐκείνῳ ἐγίνετο με
ἐναπολὶν.

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκου); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

Ἐκὸν καὶ ἡμεῖς, ζεῖν φέρει
οὐ μὲν καὶ ἀποκρίνω. Δις
τῇ ἐργασίᾳ (κοσμοῦ)

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἔργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.). Μὲ τὴν κοσσοῦ

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἔργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὥς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) .Η... ξύρα... και...
 ...δέρμα... χάρτιν...
 ...έγινε... δια... χερσ...

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δερματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ άλῶνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Η... μεταφορά... δερματιῶν
 ...έγινε... εἰς... τοῦ
 ...άλωνις... μου

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δερμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις; εἰς σωρόν;

Υπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησος;
 Ο χώρος καλεῖται, ἄλωνι
 Υπάρχει καθωρισμένη ζῶνης τοποθ

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἄλωνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἄλωνι;

Ἄν ἐκείθεν ὑπῆρχεν ἄλωνι
 Ο χωρισμός τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ ἄχυρα
 ...έγινε... μετὰ... λήχνη...

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλωνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν;

Τὸ ἄλωνι, καλεῖται...
 ...τοῦ χωρίου

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἐκ τούτου ἀνήκει εἰς πολλὰς οἰκογενεῖας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Τὸ ἀλώνι, αὐτὴν ἐξ ἀφαιρέσει
τοῦ χωρίου.....

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ;

ἀπὸ τοῦ ἔτους 2010 μέχρι 15 Ἀυγούστου

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχέδισμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

Ἡ κατασκευή τοῦ ἀλωνιῶν ἔχει
με χωρία.....

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξeos τοῦ ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων).....

ἐπισκευάζεται με χωρία βοῶν
ἅμα σήμερον διὰ ὑπάρχει.....

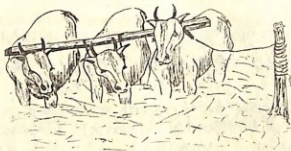
- 9) Ἡ ὥς ἂνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνισμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

καὶ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν.....

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

Το ποθὲν μεν εὐλῶν καὶ πο-
θὲν ἔν μεν τοῖς ἐλάχυσ μῦρο-μῦρο
(ἐν μερὶ οὐκ ἔρχον ἐκ μηχανήματος)

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νιοῦ ξύλινος στῦλος, ὅπου δύο μέτρων (καλούμενός σπηχερός,
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.α.), ἀπὸ τοῦ οὗ οὗ ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχονται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

ἔχιντο δὲ ἵππων.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειᾶς,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειᾶς περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμού διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δοκάναι, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλώνιζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά μὲ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα ; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) Ἠλώνιζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων ;

δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινας τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Δεν υπάρχει σήμερα διχάλι.
ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ 1920.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόππους στάχυν ;

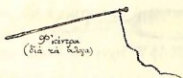
Ὁ γεωργὸς ρίπτει τὰς ἀκόππους
στάχυν εἰς τὸ ἀλώνι.

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).

Ἦτο βουκέντρι καὶ εἶχε μῆκος
δύο μέτρας διὰ τὴν ὁδήγησιν.

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἠλωνίζοντο καθ' ἡμέραν,

ἤμηνιζεν με 62 ρῶδεις ἡν
ἡ μέρα

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρῶν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν; (ἐν Κρήτῃ: μάλαμα)

Οἱ ἀλωνισθέντες βλαχες φέρονται μάλαμα

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι: ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικά του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ: βαλμάδες, δηλ. τσάμπηδες, κολούμενοι ἀλωνιστοὶ καὶ ἀγωγάτες), οἱ ὅποιοι εἶχαν βόδια ἢ αἰσγά καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν

ἤμηνιζεν ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με
τὰ ἰδικὰ του ζῶα

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Δεν ὑπῆρχαν

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του;

Δεν ὑπῆρχεν

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....

κοπάνος στρουγγιῶς

ξύλο καμπυλωτό διὰ τὸ κοπάνισμα
μικροῦ ἀμπεῖος δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν;

Δὲν ἐνηρχέψατο
ἡ μὲν.....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμὸς κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) 26.2.29.1954

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.

λεχνίται ηζυάριθ εἰς τὸν λόπον καὶ
ἡ ζωρὴν εἰς μετὰ τὴν ἀριθ. 3. ἐρχεται εἰς

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο

Ὁ Γαλακτοκόμος εὐρὺ εἶχε
Γαλήνην εὐρογνήσαν

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο

Ἐγίνετο μὲ θρινάκι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Λιχνῶ ἀνὴρ

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ ;

Τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων
μετὰ τὸ λίχνισμα, ἐν νερῷ χιτῶνται
διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, διὰ τὸ ἀπο-
φλοιωθῆναι τὸν σίτον

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

Ἡ ζεύξις γίνεσθαι ὡς καὶ πρότερον

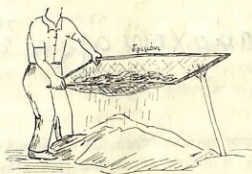
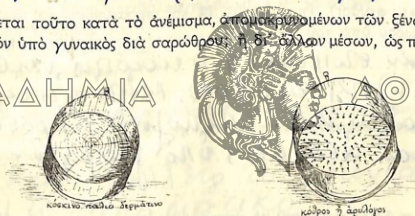
- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; ! ...

Μετὰ ἀπὸ τὸ λιχνισμὸν, δὲ τὴν ἀπο-
χωρίβιν τῶν κορμῶν ἀπὸ τῶν χονδρῶν
τεμαχίων, ἐν ἀρχῇ ὁ κόσκι-

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρη, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

.....
.....
.....
.....
.....

- 7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφήν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ;

Ὄταν ἐτοιμασθῇ ὁ καρπὸς, νὰ γ.χ. -
κατὰ τὴν εἰς σωρόν. Μὲ τὸ φτυάρι
μοιρῶται. Ἐργαλεῖον δὲ προκείμενόν
νὰ ἀπορῶμεν ἐπὶ γεωργῶν.

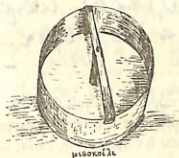
- 8) Ἀλλὰ ἐθίμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σῖτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

Δὲν ὑπάρχουν ἄλλα ἐθίμα.

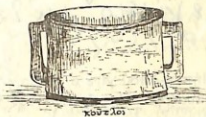
γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

Εἰς τὸ ἀλώνι ἔρχομαι μετρητὴ καὶ
εἰς ἐπὶ τὴν διαστάσεων τοῦ δομαρίου
αὐτοῦ ἐμετρώσας μετὰ τοῦ κουτλοῦ.....

μυσοκοίλι

κουτλοῦ

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἀλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερα μέτρα τῶν δημητριακῶν (δόμα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

- 1) Κατεβαλλετο τὸ ἀλωνιάτικο
- 2) τὸ παπαδιατικό
- 3) τὸ ἀγροφυλακιάτικο
- 4)

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας)

Ὁ καρπὸς ἀποθηκεύετο ἐντὸς
τῆς οἰκίας.

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ;

Τὸ ἀχυρὸν ἀπεθνήσκον ἐν εὐ-
τῷ ἀχυρῶνι,

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τῶν καλυτέρων στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ;...

Ἡ διαλογή τοῦ καρμυλίου καὶ τοῦ
ἐγίνετο μετὰ τὸ ἀλώνισμα.

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχυῶν,
τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Μετὰ τὸν θερισμὸν

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα της ; ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

Ἐξαιρέτως τοῦ θερισμοῦ καὶ ἀντικατα-
στήσει ἐξου.

Δ'. ΕΤΗΣΙΑ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Κατ' ἐξου καὶ τὴν παραμονὴν
τοῦ Χριστοῦ γεννῶν λαμβάνει χῶ-
ρον ἀναμῆς πυρᾶς

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

Παραμονὴ Χριστοῦ γεννῶν καὶ ὁ-
χι τὴν νύκταν καὶ εἰς τὴν
μεγαλειάν τοῦ Χωρίου

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὕτη; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

λεπτα φανα

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν; παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος;...

Ἡ πρὸ ἀνάπτεται ἐπὶ μαζαῶν
καὶ δειῶν

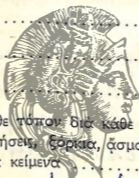
2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.

Τὰ κλέπτουν; Ἄν ναι, ἀπὸ ποῖον μέρος;

Ὁ καθένας συλλέγει τὰ ξύλα ἀπὸ
τὴν οἰκίαν ἑν.

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ἑορτικὰ, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

Ἡ συνήθεια, μὲν πρός τας
καὶ ἄσματα

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

Πηδοῦν γύρω ἀπὸ τὴν πυράν

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

Μόνον ἡ γλ. καί γονίαι

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

Ὅχι δὲ καίονται ὁμοιώματα

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

Κατὰ τὴν ἡμετέραν καὶ κατὰ τὴν
ἐκκλησίαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν
δὲς ἡμετέρας καὶ τὴν ἐκκλησίαν
ἐκκλησίαν καὶ τὴν ἐκκλησίαν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Αεροχώρα

15

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

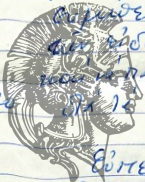
Προς

Τὸ κ. Ἐπιθεωρητὴν τῶν Δημοτ.
κτὶν Σχολείων Ἀλμωπίας
ἐν Ἀριδαίᾳ

Θέμα: Ὑποβολή,
ἑρωτηματολογίου
ἀπὸ γεωργικῆς ἐργασίας

Ἀρμ. βλῶ ἐν ἑστῇ, νὰ δε-
δοῶ ὑμῖν συγμῆναι
τὸ ἑρωτηματολόγιον ἀπὸ
γεωργικῆς ἐργασίας

ἐπιθεωρηθέντος μετὰ
τῶν ἐκδοτῶν συρροῇ ἡμῶν.
καὶ ἡ παραπομπὴν
ἐπὶ τῇ κατ' ἑξῆς.

Ἐπιτεδ' εἰς τὰς
Ο Διότης τῶν Σχολείων

Παπαδόπουλος

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ

ΔΙΑΔΗΜΙΑ 14-2-74

ΔΑΦΝΗΝ

Ἀπαντήσεις: 1. Ἀετοχώριον παλ. ὄνομα Τόβου. Ἐπαρχίς.

Ἀφρωτὴς Νομὴ Πέλλης.

2. Ἰωάννης Πηλείδης καὶ καὶ ζῶν, διδύμοι. Ἡμερομηνία γέννησός τιν ἐστὶν τὴν 12^{ην} φεβρουαρίου τοῦ 1970 καὶ θάνατος ἐν ἔτει.

3) α) ὄνομα καὶ ἰδιότητες: Ἰότης Γεωργίος ἔλαμψε 64 ἡμέρας β' θανάτ. Σχολεῖν Ἀετοχώριον Τόβου καὶ καὶ τῆς Ἀετοχωρίου β' Τόβου Χρῆστος. Ἐπειὶ δὲ ΣΤ' θάνατος Ἀετοχωρίου Τόβου καὶ καὶ τῆς Ἀετοχωρίου.

Α' αὐτὰ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920.

1) Εἰς πόλιν διὰ ἐμπορὴν καὶ τῶν Πίνοβα διὰ βόσκην καὶ ἐνυλίσσων καὶ χρυσὴν ἐργασίαν.

2) ΚΑΔΗΜΙΑ ἑλλήνων ΑΘΗΝΩΝ

3) Δικτεῖ τὴν περιγραφήν καὶ τὸν γάμον καὶ τὴν κίνησιν ἐν καὶ θάνατος ἐν τῇ μετὰ τὴν θάνατον.

Αθηνάεις: β' 1) καὶ εἰς ἀμφολύρας γυμνάσιον, καὶ πρὸς ἑορτὰς

2) ἑσθλαῖς ἀεχολαεῖται

γ'

1) Τριφυλικὰς δὲν ἐπὶ τῶν ἐξ ἑλὸς χωρίων ἱστῶ.

2) δὲν ἐπὶ τῶν χωρίων

3) —

4) δὲν ἐπὶ τῶν χωρίων

Ὁ καδὲς ἐπὶ τῶν ἱστῶν ἱστῶν ἱστῶν

5) Δούλοι δὲν ἐπὶ τῶν ἐξ ἑλὸς χωρίων

6) α) Περιωρίζοντο ἐξ ἑλὸς χωρίων τῶν

β)

~~ε' 4)~~

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Απαντήσεις:

δ' 1) Το χωράφι έφτανε με ζώων ύδατος
έχει δω αϊών και προβάει

2) Από τό έτος 1954

έ. το είδησαν έροτρον χρειμοποιείαι από
τό 1920 και αϊώνικά τό 1954

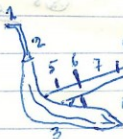
1) Το μονότρον έροτρον έχρημοποιείτο
έι τό χέραι.

2) Από τό 1955
έ. από τό 1969

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

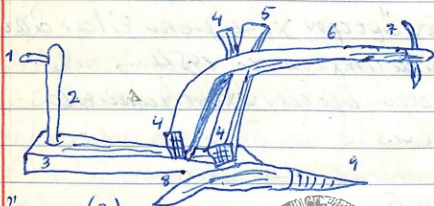

(τό άλετρο) μονότρον

Απαντήσεις: 4) Από το 1969

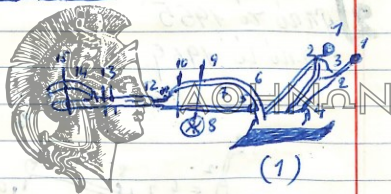
6τ' 1) Όμαδες κατευύαζε.

2) 20 (1) 20 αλέτρι και 20 άροτρον (3)

Άροτρον (3)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

(1)

7) Η παύση: 4) ~~το ήνι ήτο και είναι με τις μορφές~~

5) και έχει τό σχήμα

6) ήτο και είναι εν διδύρον

7) διὰ τὴν ἐπιδορόθωειν τῶ ἀρόζρον
ἐξαιολοχούσῳ τῶ ἴδιῳ ἐργαλειῷ μέγα
κακίῳ.

πρὶν
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

πρὶν ἢ ξυλῶσι (ἀνὰ ρί)

ΑΘΗΝΩΝ

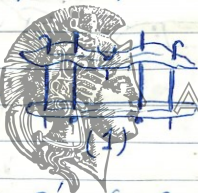
8) α) Βόες

β) χρησιμοποιούνται δύο ζῶα

9) μέ 2, ζῶα, ἐξακολουθεῖ ὁ ἴδιος
ζυγός

10) οἱ ζῶγοί εἶναι ὅμοιοι μέγιστον 2ρ. (1)

11) ΑΔΗΜΙΑ ————— ΑΘΗΝΩΝ

12) μέ ἓν ζῶον δέν ἀπῆρχεν

Απαντήσεις: 3' α) Ὁργανον οἱ ἰδιουτήτων :

β) 1) —

2) —

3) Ὁ γεωργὸς τοιοῦτε, χοινίον,
ἐπὶ τῶν κεφάλων τῶν, ἡν καὶ
καλεῖται αἶμα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Απαντήσεις: 4) Όχι με αόριστο αλλά βερον

5) Έν χρειάσει ἐξ τὸν λόγων μας εἶναι
ὁ τρόπος ὁργωματος ποιά βερον
και ἐχωρίγμο με' αὐτοισιν

6) Δέν ὑπαίρχει ἐκ παραδείγ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

7) Ἡ διανοίξις τῶν αἰσθητῶν ἐγίγνετο
καί γίνετο σιμῶν βαδία.

Παρατίθενται: Είκοσι ὀρχήματα πρὸς εἰσὸς αὐτῶν
ἀρα βοεῖ? Ν.

γ) 1) έγιναν τεύεσθαι, ὀργώμεθα
φθινόπωρον - ἄνοιξιν, θερά
τὰ ὀργώμεθα αὐτὰ λέγονται, γύρισμα

2/ο τρόπος είναι ο ίδιος.

3) $\tau_{\text{pik}}^1 \varepsilon^1 \tau_{\gamma} (3) \varepsilon^1 \tau_{\gamma}$.

[illegible]

5) Нтор ВЛС, биб аш.

Απαντήσεις: Με Βουλιέντρον

2) Μπα το όργανο, γίνεται εβαρ-
νισμα

3) —

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Απαντήσεις: Τό σχήμα των εργασιών
είναι τό ἴδιον μέναι καὶ πάλιν.

6) Ἡ οἰκογένειά του

7) Τὰ, εὐφορώτερα καὶ ἀγρῶν τρεῖς
φορές ὀρχωμικ, ἰσοπιδόεις με
τὴ βέλους

8) ~~Πρό~~ τὰ καὶ πρὸ ἀγρῶν χωράφια
ΑΚΑΔΗΜΙΑ Αἰνίου εἰς ΤΑΧΗΝΤΕΝ
ΡΟΒΥ

9) Πρὸ τοῦ 1920 τὰ γεώμνητα
ἐφυστύνοντο

Β' ΘΕΡΙΣΜΟΣ.

α'. Ἐργαλεὺς θερισμοῦ.

α) μετ' ερεάνι δδονωρί

β) μετ' ερεάνι μηχανή

2) μετ' εν νόσσοι

3) Ηρώδης Α΄ βασις
 ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

4) Η χειρολαβή του ήτο παρ-

εσκευασμένη από ξύλον και ο
 σκελετός έφεροτο νόσσοι.

Αποκρίσεις: 5) Οί εἰδυράριοι κατεβήσαν
ἐν αὐτῇ

6) Γίνεσθαι καὶ σήμερον

6) Ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν ἀποστόλων:

1) Ὁ ἄρχιεπίσκοπος ἐγένετο ἐκκλησιαστικὸς
ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν

2) ἈΚΑΔΗΜΙΑ καὶ ΑΘΗΝΑΝ

3) Οἱ ἴδιοι οἱ ἀρχιεπίσκοποι ἀποδέχονται ἐπὶ
τοῦ ἐδάφους τὰ δόγματα.

4) Πολλοὶ μαζὶ, ὡς ἐν αὐτῇ
καὶ ἐν αὐτῇ

Απαντήσεις:

5) λέγονται ἀμαξίες

8) οἱ θερμαῖοι

11) διὸ ἐπύρχων ἐπαγγελμοῦναι
ἀφ' οὗ οὐ καθεῖς ἐπ' ἰδίῳ λόγῳ

2)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3)

Αἱ γυναῖκες ἴσως περιέβαλον
ζώνην, εἰς τὴν μέστωσαν δὲ
τὴν μηδ' ἀβάντην καὶ πόσιν

Ἀπαντήσεις 4) Ἐδίδετο ἡ δέουσα προβοχή

5) Ἐτραγουδοῦσαν καὶ τραγουδοῦν
ἐν μέρῳ διάφορα, τραγούδι καὶ
ἐν θέρει μαν

6) Ἀγίνουσιν ὄχι γὰρ εἰν ἀνδρίστῳ.
Τὸν ἀνδρίστῳ γλῶσσῃ, τὴν παίρνουσιν
καὶ πῆλκον εὐαφῶν ἐν ὅποιον

ΑΚΑΔΗΜΙΑ Εἰς τὸ ἐκπαιδευτικόν ΔΕΛΦΙΝΕΟΝ

δ. δέει μαν (δεμῶν) τῶν βλαχύν

1) Μόλις ἐτελείωνε τὸ θέρει μαν,
ἐγίνετο τὸ δέει μαν τῶν βλαχύν

Ἀπαντήσεις: 2) Καὶ αὐτὸ δέδιμον τῶν σταχθῶν
 δὲν ἐχρησιμοποίητο ἐργαλείον
 οἱ ἄνδρες ἔδενον τὰ δερμάτια καὶ
 αἱ γυναῖκες μετέφερον αὐτά.
 Ἐδένοντο δὲ αὐτὰ μετὰ σπάρτα.

3) Συντινέοντο εἰς μέρος
 ὅπου ὥσθαι ὁμοῦ ἐγίνοντο θυμω-
 νίαι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ε'. Συγμοριδὴ τῶν γεωργῶν

Άπομνημονεύματα:

Από το έτος 1920. Το γένος
γίνεται μαζωμένα Απρίλιον

2) Η εξαγωγή των γεωργικών προϊόντων
επιδίδεται με ειδικό νόμο

στ' Εγκομιδή των δένδρων.
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

1) Έκδοση νόμων περί φορολογίας
και απονομής της εργασίας
(νόμοι)

2) Ο βασις επιβλέπει με την
νόμοι

3) Ξενοδοχεία, ταξίδια και δεικνύει

συνέχεια όπως →

Ἀπαντήσεις:

Η ξηρανὶς καὶ τὸ δέξιμον τῶν
χόρτων τούτων ἐγένετο διὰ τῆς
χευρῆς

Γ' ΑΛΟΝΙΣΜΟΣ.

α. 1) Ἡ μεταφορά τῶν δερματιῶν
ἐγένετο εἰς τὴν θείαν τοῦ ἀφανισμοῦ

2) Ὁ χώρος κατελάττει ἀφῶνι

ἔχοντα καὶ ἀφανισμένον τὸ ποσὸν
τοῦ δέξιμου

3) Ἀνέμωθεν, ἔπληξε ἀφῶνι

ὁ χωρίσμος τοῦ καρπῶ ἀπὸ τοῦ
ἄχυρος, ἐγένετο μετὰ τὸ λῆξις.

4) Τὸ ἀφῶνι κατενεύχθη
ἐξ ὧσιν τοῦ χωρίου.

Απαντήσεις:

5) Τό άλωνι ἀνῆκε εἰς ἐλόκληρον
τό χωρίον

6) Ἀρχίζει ἀπό τό τέλος τοῦ Ἰουλίου μέχρι
15 Αὐγούστου

7) Ἡ κατασκευή τῶν ἀλυστῶν ἦτο μέχῳμα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

8) Ἐπεσκευάζετο μέ κοπρία Βοῶν. Ἀλλά σήμε-
ρον δέν ὑπάρχει.

9) Ναι. Ἐγίνετο ὠρισμένην ἡμέραν
καί ὥραν

10) Βλέπε ὀπίσθεν →

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ: Τοποθετούμεν ἐπὶ τὸν καὶ τὸ πο.
 ὁδεύμεν τοὺς ἐτάχους, γύρω, γύρω
 (Σήμερον δὲ παρῶν τὰ μηχανήματα)

11) α) Ἐγίνετο διὰ ἱππῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

β) —

γ)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

Απαντήσεις: δ)

12) Δεν υπάρχει σήμερα διχάλι
αλλά υπήρχεν τώ' έτος 1920

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Ευκλείδης' ή διχάλι

ΑΘΗΝΩΝ

13) Ο γεωργός ρίπτει τον άμμο του έτάχως
εἰς τὸ ἄλωνα

14) Ἐλέγετο Βουκέντρα καί εἶχε μήκος δύο
μέτρα (διὰ ἵππους)

90' κέντρα
(διὰ τὰ ὄλογα)

Απαντήσεις: 15) ἤλωνίζετο μία στρώσις
τὴν ἡμέραν

16) Οἱ ἄλωνισθέντες στάχυς λέγονται μάλαμα

17) ἄλωνίζει ὁ ἴδιος ὁ κατέχων μετὰ
ἰδικὰ του ζῶα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

18) Δέν ὑπῆρχον

19) Δέν ὑπῆρχεν

Απαντήσεις: 20) Δέν ὑπῆρχεν

Οὐδεὶς ἀνελάμβανεν τὸ ἔργον τοῦ κοπανίσματος
(φρακῆς, ρεβιδιῶν) διὰ τῆς κρήσεως τοῦ κοπάνου,
καθ' ὅσον ὧν ὑπῆρχεν ἡ χρεὶς τοῦ κοπάνου
παρ' ἡμῖν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

21)

Ἀπαντήσεις!

22

23) Τό ἔτος 1954. Τὴν ἐπρομηθεύθη ὁ κ.
Νιχοτίδης (Χριδαία)

Β'. Λιχνιέμα.

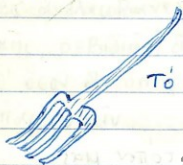
1) Λέγονται πτυάρια ἐπὶ τὸν τόπον μας

ἈΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Απάντησεις: Ο εφημετιγόμενος σωρός, ναι, είχε
εφήμη στρόγγυλον

2) Έγίνετο μέθρινάκι

Τό θρινάκι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Λιχνά άνη

4) Τά χονδρά τεμάχια που παραμένουν μετά
τό λιχνισμό, έμνευ γίνονται δεύτερος
άλωνισμος, διά νά αποφλοιωθή ο σίτος

5)

Ἀπαντήσεις: Ἡ Ζεῦσις γίνεται ὡς καὶ πρὶν
τερον

6) Μετὰ ἀπὸ τὸ λίκνισμα, διὰ τὴν ἀποχώρι-
σιν τοῦ καρποῦ, ἀπὸ τῆς κοινῆς τεμάρικ,
ὑπάρχει ὁ κόθρος

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

κόθρος ἢ ἀρτελόρος

Απάντησις: 7) Όταν έτοιμαθή ο καρ-
πός σχηματίζεται εἰς σπρόν, μαζεύεται
μέ τὸ φτυάρι.

Ἐπακολουθεῖ προσκύνησις καὶ ἀσπασμός,
ὑπὸ τοῦ γεωργού.

8) Δέν υπάρχουν άλλα ἔδρια

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ)' 1.)

Ἀπαντήσεις: Εἰς τὸ ἄλωνα ἦρχετο ὁ με-
τρητής καὶ εἰσέπρατε τὰ δέματα, ἀφ' ὧν
ἐμετροῦσε μέ τὸ κοῦτλο

κοῦτλος

- 2) ~~ἤ~~ ἦλθετο προσεῖσθαι τὸ ἀλωναίτικον
 β) τὸ παιδιαίτικον
 γ) τὸ ἀροφολαυιαιτικόν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) ὁ καρπὸς ἀποδίδετο ἐντὸς τῆς
οἰκίας

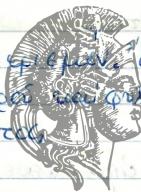
- 4) —————→ ὅπως

Ἀπαντήσεις: Τὸ ἄχυρον ἀποδιενύετο
ἐντὸς τοῦ ἀχυρώνα.

5) Ἡ διαλογή τοῦ καλυτέρου καρπὸς
ἐγίνετο μετὰ τὸ ἀλώνισμα.

6) Μετὰ τὸν θέρμαν, ἔχει τὸ σχῆ-

μα τῶν εἰσαγῶν καὶ φυλάσσεται
ἐπὶ ἓν ἔτος.

Δ' ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ.

α'. 1) Κατ' ἔτος κατὰ τὴν παραμονὴν τῶν
Χριστουγέννων λαμβάνει χώραν ἀναμικς πυρῆς.

Ἐρ= Εὐ τοιαύτῃς ἡμέραις, ποῖον ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος;
ἀπάντησις= Παραμονὴ Χριστουγέννων κατ' ἄμην
τὴν νύκταν καὶ ἐκ τῆς ἀρχαίας τοῦ χωρίου.

Απάντηεις: 2) λέγεται φάνος

Β', 1) Ἡ πυρὰ ἀνάπτεται ὑπὸ μικρῶν παιδιῶν.

2) Ὁ μαθεὶς εὐλέγει τὰ ξύλα ἀπὸ τὴν οἰκίαν του.

3)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Υ' 1) Ἡ συνήθεια, μετὰ τὸν καιρὸν αὐτῶν
ἐματὰ

2) Πηδῶν γῆρο ἀπὸ τὴν πυρὰν

32
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ: 3) Μόνον μέτρον καίγονται.

4) Όχι δέν καίγονται δημοΰματα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

5) Κατά τὰ ξημερώματα καί κατ' ἤν
σημερινήν ἡ πυρὶς εἴτι ἀναμμένη, τὰ
παῖδια κατὰ τὰ ξημερώματα, γυρίζον
ὁ πόσ' ἐπίτι βέ ἐπίτι καί λέν τὰ
κά λανδ.

Τέλος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ